

La correspondencia literaria al Director
 Administración:
 VEGADEO
 13, Alameda, 13

Ecos Vegadenses

PERIÓDICO QUINCENAL INDEPENDIENTE

Preços de suscripción
 VEGADEO
 Trimestre. . . 1 pta.
 ENTODOSPANA
 Trimestre. . . 1 pta.
 Semestre. . . 2 »
 Año. 4 »
 EXTRANJERO
 Año. 8'50 pta.
 Núm suelto. 0'20 »

Año XI | VEGADEO, 2.ª QUINCENA DE OCTUBRE DE 1934 | Núm. 228

Al llargo dos números d'ENTRAMBASAGUAS, nel "Houcha" tuvemos el oportunidá de dar a conocer lliteraturá escrita en gallego-asturiano que taba esqueicida xa y que merecía que todo el mundo la conocera pra, a lo menos, deixar testimonio de que sempre houbo xente interesada en escribir na nosa fala. Escritos en prosa y en verso, de Navía, de Castropol, de Cuaña, de Bual, de Tapia, da Veiga... descubríronnos qu'a tradición xa vén de ben atrás.

D'esta volta queremos dar á lluz a un poeta muito bon, desconocido pra os máis, un veigueño amigo d'escribir cousas ás que nun daba importancia y que cuase nunca guardaba. Falamos de Federico Magadán, que fora nacido na Veiga alló pol ano 1884, anque a casa patrucia de sou padre taba en Magadán, na parroquia grandalesa de Vitos. Estudióu en Ribadeo pra piloto da Marina, anque pouco chegou a exercer. Era mui bon matemático y trabayóu pra diferentes empresas, pero al que máis se dedicóu foi a poñer clases. De día, nel Liceo Asturiano da Veiga, y de noite, colaborando cua sociedá d'obreiros *La Obrera*, como podemos comprobar nel artículo que publicamos neste número sobre esa mutualidá veigueña.

As súas fiyas cuntan d'él que ye gustaba escribir poesías pra os sous amigos y que sempre lo chamaban pra botar discursos d'acoyida ou ller us versos ás personalidades que chegaban á Veiga. Precisamente úa d'estas poesías, escrita pral veigueño César Montaña, conservóuse gracias a qu'este ye deu úa copia a úa das fiyas del poeta, Mª Loreto, abondos anos despóis de que morrera sou padre, en abril de 1949. Son dúas décimas espinelas que nun llevan título y que copiamos tal como lo trescribió el propio César Montaña.

Federico Magadán tamén colaboraba en periódicos locales como el veigueño *Ecos Vegadenses* ou *Las Riberas del Eo* de Ribadeo. Nel primeiro d'ellos, en setembre de 1931, atopamos úa poesía con métrica de romance titulada "Entendinte", que completa el que conocemos hasta agora del escritor. Tamén la trescribimos tal como salíu nel quincenario da Veiga.

Cuando en noite sosegada fendendo el aire dormido sona el alegre escouguido conque fina unha tonada, se po la pena agobiada el alma ta del que escuita, non sinte pouca nin muita a alegría del cantar, e co-as ganas de chorar quizabes a solas luita...

Que son a alegría y a pena n'esta miserable vida, cuerdas unha al outra unida cual eslabóis de cadena, e xa triste, xa serena, vay el alma n'unha a dar. Ten el outra que sonar con un amargo xemido, ou c'o el alegre escouguido conque se fina un cantar.

Federico Magadán

Entendinte

Paréceste 'nos amores
 A estos guapos días d'outono,
 Nos que tan de prisa chove,
 Como fai un sol hermoso;

Xa ta el tempo todo en calma,
 Xa sopla vendaval tolo,
 Tan axina ven bon frío
 Como un calor horroroso:

Porque unhas parece
 Que sal el sol nos teus oyo
 E tein mimos e caricias
 Os seus rayos luminosos
 Y outras escondeus airados,
 Como tras nublado mouro,
 Por entr'as fruncidas cexas,
 Que denotan incomodo.
 Tópote, as veces, alegre
 Y alegre tamén me poño,
 E pras palabras qu'eu digo
 Teis acentos gasayosos;
 Pero se acaso me vou
 E pra cabo de ti volvo,
 Xa t'encontro con revinxé,
 Que che veu sin saber cómo.
 Unhas veces porque falo
 Dices que parezo tolo;
 Outras, porque non gorguto,
 Dices que me «víu el lobo».
 Se me río de gusto al verte,
 ¡En bon apuro me poño!
 Porque, se tas da boa luna,
 Tamén tú me fais el coro;
 Pero se sopla mal vento,
 ¡Mais me valiera tar xordo!...
 Dícesme que faigo burla

Ou se teís na cara monos;
Que de ti non se rí naide,
Que non sou cabal del todo,
Que non conozo a vergonza
Nin siquiera por el forro,
E que se solo hei de rirme,
Xa me podo volver lougo
Pra donde me feron gracia,
Por el camín que me trouxo...
Xa ves que ben te comparo
Con os guapos días d'outono,
Nos que tan de prisa chove
Como fai un tempo hermoso.
Por donde claro vou vendo

-Aunque tarde lo conozo-
Que pra cortejarte a ti
-Se non hei de dar en tolo-
Non preciso tar corsario
En todos os requillorios
Que teín os namoramientos,
Como estilan outros mozos;
Nin saber falar de prisa
Ese falar tan mimoso
Que se desprende 'nos libros
Que tan escritos pr'os novios;
Nin vestirme pinturero
Y estirar muito el pescozo,
Pr'andar sempre al rabo teu,

Com'a mecha tras del globo;
Nin sospirar, se te vexo,
Lo mismo q'un barquín roto,
Nin falar com'el que chora,
Nin poñer en blanc'os oyo...
Nada d'eso me fai falta,
Ou case me sobra todo,
Pra darche sempre 'nel gusto
E quitarch'os incomodos,
Xa qu'andas tú com'el tempo
Y de planeta sei pouco,
Pra cortejarte, meu ben,
Necesito un reportorio.

FEDERICO MAGADÁN

A ganadería representa a principal actividá económica na zona rural asturiana dende tempos remotos. Mostra d'eso é que sigan hoi muitas feiras e mercados que de xeito máis ou menos tradicional fainse en ben de lugares del noso país.

Anque a compraventa dos reses faise tamén nos propios caseríos, son as feiras as qu'agora nos interesan: as periódicas -semanales, mensuales, etc.- y as especiais -que se fain úa vez al ano en fechas e lugares concretos-.

En entrambas e dúas, os comportamentos y el rito dirixen a transacción.

A Feira de Samiguel, qu'é a que se pode ver nesta foto d'alredor dos anos corenta ou empezos dos cincuenta, é claramente especial, tanto pola súa situación xeográfica -A Garganta-, como pola fecha -29 de setembro-. Se reparamos na fecha, el fin principal da feira nun escapa á lóxica, posto que coincide col acabo del brao e válles a os ganadeiros pra desfacerse dos máis reses que poidan pra baxar a os sous lugares a pasar el inverno. Na zona da Garganta tamén hai outras dúas feiras relacionadas con esta lóxica temporal: San Fernando na Bobia (29 de mayo), que máis ou menos coincide coa subida al porto del ganado, e A Santana (29 de xuillín), que cuadra máis ou menos coa mitá del brao.

Como se ve na foto, nestas feiras, a parte del interés económico, destaca el sou carácter festivo: chega xente que nun ten nada que vender nin comprar e tamén se poden atopar tenderetes de quincalla, de beber ou de xantar.

De tarde tampouco nun era raro que pareceran úa gaita ou úa acordeón e s'improvisaran bailes convirtindo a feira en algo que s'asomeña a úa romería anque sean cousas distintas.

↓ Miguel Pérez Gutiérrez

